ॐ

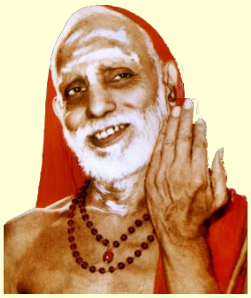

श्रीमद्-आद्यशङ्करभगवत्पाद-परम्परागत-मूलाम्नाय-सर्वज्ञपीठ-श्री-काञ्ची-कामकोटि-पीठं जगद्गुरु-शङ्कराचार्यस्वामि-श्रीमठसंस्थानम्

सुब्रह्मण्य-भुजंगम्

In the birudavali of Shri Shankara Bhagavatpada is the word “Shanmata Pratishtapakacharya”. Kaumara the worship of Subrahmanya Swami is one of the six mata-s (upasana paddhati-s) established by Him.

Shri Shankara Bhagavatpada composed a Bhujanga stotra on the Subrahmanya at the Tiruchendur kshetra on the seashore of Tamil Nadu. Elders advise that this stotra is capable of removing diseases and many difficulties.

Shri Paramashivendra Sarasvati Shricharana, who reigned as the 57th Jagadguru of the Shri Kamakoti Peetam established by Shri Bhagavatpada at His siddhi kshetra Kanchi, has also composed such a stotra. He hails from the Hampi Virupaksha kshetra on the banks of the Tungabhadra in Karnataka. He has composed this on the Subrahmanya at the Kukke kshetra well known there. This has been published by Prof Raghavan from Chennai Adyar Library.

Bhujanga means serpent. It is said that Shri Subrahmanya is in serpent form. So it is considered special to praise Him in the metre called Bhujanga

Prayata which reminds one of the movement of a serpent. There are Bhujanga stotra-s on other devata forms too.

These two Subrahmanya Bhujanga stotra-s are published so that astika-s may do parayana and receive the grace of Shri Subrahmanya.

भगवत्पाद-कृतं सुब्रह्मण्य-भुजंगम्

सदा बाल-रूपाऽपि विघ्नाद्रि-हंत्री
महा-दंति-वक्त्राऽपि पंचास्य-मान्या।
विधींद्रादि-मृग्या गणेशाभिधा मे
विधत्तां श्रियं काऽपि कल्याण-मूर्तिः॥ १॥

न जानामि शब्दं न जानामि चार्थं
न जानामि पद्यं न जानामि गद्यम्।
चिदेका षडास्या हृदि द्योतते मे
मुखान्निस्सरंते गिरश्चापि चित्रम्॥ २॥

मयूराधिरूढं महा-वाक्य-गूढं
मनोहारि-देहं महच्चित्त-गेहम्।
मही-देव-देवं महा-वेद-भावं
महा-देव-बालं भजे लोक-पालम्॥ ३॥

यदा सन्निधानं गता मानवा मे
भवांभोधि-पारं गतास्ते तदैव।
इति व्यंजयन् सिंधु-तीरे य आस्ते
तमीडे पवित्रं परा-शक्ति-पुत्रम्॥ ४॥

यथाऽब्धेस्तरंगा लयं यांति तुंगा
स्तथैवापदः सन्निधौ सेवतां मे।
इतीवोर्मि-पंक्तीर्नृणां दर्शयंतं
सदा भावये हृत्-सरोजे गुहं तम्॥ ५॥

गिरौ मन्निवासे नरा येऽधिरूढा
स्तदा पर्वते राजते तेऽधिरूढाः।
इतीव ब्रुवन् गंध-शैलाधिरूढः
स देवो मुदे मे सदा षण्मुखोऽस्तु॥ ६॥

महांभो-धि-तीरे महा-पाप-चोरे
मुनींद्रा-नुकूले सु-गंधाख्य-शैले।
गुहायां वसंतं स्व-भासा लसंतं
जनार्तिं हरंतं श्रयामो गुहं तम्॥ ७॥

लसत्-स्वर्ण-गेहे नृणां काम-दोहे
सुम-स्तोम-संछन्न-माणिक्य-मंचे।
समुद्यत्-सहस्रार्क-तुल्य-प्रकाशं
सदा भावये कार्त्तिकेयं सुरेशम्॥ ८॥

रणद्धंसके मंजुलेऽत्यंत-शोणे
मनो-हारि-लावण्य-पीयूष-पूर्णे।
मनः-षट्-पदो मे भव-क्लेश-तप्तः
सदा मोदतां स्कंद ते पाद-पद्मे॥ ९॥

सुवर्णाभ-दिव्यांबरैर्भासमानां
क्वणत्-किंकिणी-मेखला-शोभमानाम्।
लसद्धेम-पट्टेन विद्योतमानां
कटिं भावये स्कंद ते दीप्यमानाम्॥ १०॥

पुलिंदेश-कन्या-घनाभोग-तुंग-
स्तनालिंगनासक्त-काश्मीर-रागम्।
नमस्याम्यहं तारकारे तवोरः
स्व-भक्तावने सर्वदा सानुरागम्॥ ११॥

विधौ क्लृप्त-दंडान् स्व-लीला-धृतांडान्
निरस्तेभ-शुंडान् द्विषत्-काल-दंडान्।
हतेंद्रारि-षंडांजगत्-त्राण-शौंडान्
सदा ते प्रचंडान् श्रये बाहु-दंडान्॥ १२॥

सदा शारदाः षण्मृगांका यदि स्युः
समुद्यंत एव स्थिताश्चेत् समंतात्।
सदा पूर्ण-बिंबाः कलंकैश्च हीना
स्तदा त्वन्मुखानां ब्रुवे स्कंद साम्यम्॥ १३॥

स्फुरन्मंद-हासैः स-हंसानि चंचत्-
कटाक्षावली-भृंग-संघोज्ज्वलानि।
सुधा-स्यंदि-बिंबाधराणीश-सूनो
तवालोकये षण्मुखांभोरुहाणि॥ १४॥

विशालेषु कर्णांत-दीर्घेष्वजस्रं
दया-स्यंदिषु द्वादशस्वीक्षणेषु।
मयीषत् कटाक्षः सकृत् पातितश्चेद्
भवेत् ते दया-शील का नाम हानिः॥ १५॥

सुतांगोद्भवो मेऽसि जीवेति षड्वा
जपन् मंत्रमीशो मुदा जिघ्रते यान्।
जगद्-भार-भृद्भ्यो जगन्नाथ तेभ्यः
किरीटोज्ज्वलेभ्यो नमो मस्तकेभ्यः॥ १६॥

स्फुरद्-रत्न-केयूर-हाराभिराम
श्चलत्-कुंडल-श्री-लसद्-गंड-भागः।
कटौ पीत-वासाः करे चारु-शक्तिः
पुरस्तान्ममास्तां पुरारेस्तनूजः॥ १७॥

इहायाहि वत्सेति हस्तान् प्रसार्या
ह्वयत्यादराच्छंकरे मातुरंकात्।
समुत्पत्य तातं श्रयंतं कुमारं
हराश्लिष्ट-गात्रं भजे बाल-मूर्तिम्॥ १८॥

कुमारेश-सूनो गुह स्कंद सेना-
पते शक्ति-पाणे मयूराधिरूढ।
पुलिंदात्मजा-कांत भक्तार्ति-हारिन्
प्रभो तारकारे सदा रक्ष मां त्वम्॥ १९॥

प्रशांतेंद्रिये नष्ट-संज्ञे वि-चेष्टे
कफोद्गारि-वक्त्रे भयोत्कंपि-गात्रे।
प्रयाणोन्मुखे मय्यनाथे तदानीं
द्रुतं मे दयालो भवाग्रे गुह त्वम्॥ २०॥

कृतांतस्य दूतेषु चंडेषु कोपाद्
दह च्छिंधि भिंधीति मां तर्जयत्सु।
मयूरं समारुह्य मा भैरिति त्वं
पुरः शक्ति-पाणिर्ममायाहि शीघ्रम्॥ २१॥

प्रणम्यासकृत् पादयोस्ते पतित्वा
प्रसाद्य प्रभो प्रार्थयेऽनेक-वारम्।
न वक्तुं क्षमोऽहं तदानीं कृपाब्धे
न कार्याऽंत-काले मनागप्युपेक्षा॥ २२॥

सहस्रांड-भोक्ता त्वया शूर-नामा
हतस्तारकः सिंह-वक्त्रश्च दैत्यः।
ममांतर्हृदि-स्थं मनः-क्लेशमेकं
न हंसि प्रभो किं करोमि क्व यामि॥ २३॥

अहं सर्वदा दुःख-भारावसन्नो
भवान् दीन-बंधुस्त्वदन्यं न याचे।
भवद्-भक्ति-रोधं सदा क्लृप्त-बाधं
ममाधिं द्रुतं नाशयोमा-सुत त्वम्॥ २४॥

अपस्मार-कुष्ठ-क्षयार्शः-प्रमेह-
ज्वरोन्माद-गुल्मादि-रोगा महांतः।
पिशाचाश्च सर्वे भवत्-पत्र-भूतिं
विलोक्य क्षणात् तारकारे द्रवंते॥ २५॥

दृशि स्कंद-मूर्तिः श्रुतौ स्कंद-कीर्ति
मुखे मे पवित्रं सदा तच्चरित्रम्।
करे तस्य कृत्यं वपुस्तस्य भृत्यं
गुहे संतु लीना ममाशेष-भावाः॥२६॥

मुनीनामुताहो नृणां भक्ति-भाजा
मभीष्ट-प्रदाः संति सर्वत्र देवाः।
नृणामंत्य-जानामपि स्वार्थ-दाने
गुहाद् देवमन्यं न जाने न जाने॥२७॥

कलत्रं सुता बंधु-वर्गः पशुर्वा
नरो वाऽथ नारी गृहे ये मदीयाः।
यजंतो नमंतः स्तुवंतो भवंतं
स्मरंतश्च ते संतु सर्वे कुमार॥२८॥

मृगाः पक्षिणो दंशका ये च दुष्टा
स्तथा व्याधयो बाधका ये मदंगे।
भवच्छक्ति-तीक्ष्णाग्र-भिन्नाः सु-दूरे
विनश्यंतु ते चूर्णित-क्रौंच-शैल॥२९॥

जनित्री पिता च स्व-पुत्रापराधं
सहेते न किं देव-सेनाधि-नाथ।
अहं चाति-बालो भवाल्लँलोक-तातः
क्षमस्वापराधं समस्तं महेश॥३०॥

नमः केकिने शक्तये चापि तुभ्यं
नमश्छाग तुभ्यं नमः कुक्कुटाय।
नमः सिंधवे सिंधु-देशाय तुभ्यं
पुनः स्कंद-मूर्ते नमस्ते नमोऽस्तु॥३१॥

जयानंद-भूमन् जयापार-धामन्
जयामोघ-कीर्ते जयानंद-मूर्ते।
जयानंद-सिंधो जयाशेष-बंधो
जय त्वं सदा मुक्ति-दानेश-सूनो॥३२॥

भुजंगाख्य-वृत्तेन कृतं स्तवं यः
पठेद् भक्ति-युक्तो गुहं संप्रणम्य।
स पुत्रान् कलत्रं धनं दीर्घमायु
र्लभेत् स्कंद-सायुज्यमंते नरः सः॥ ३३॥

॥ इति श्रीमद्-गोविंद-भगवत्पाद-शिष्य-श्रीमत्-शंकर-भगवत्पाद-विरचितं सुब्रह्मण्य-भुजंगं संपूर्णम् ॥

❀

श्री-परमशिवेंद्र-कृतं सुब्रह्मण्य-भुजंगम्

गणेशं नमस्कृत्य गौरी-कुमारं
गजास्यं गुहस्याग्र-जातं गभीरम्।
प्रलंबोदरं शूर्प-कर्णं त्रि-णेत्रं
प्रवक्ष्ये भुजंग-प्रयातं गुहस्य॥ १॥

पृथक्-षट्-किरीट-स्फुरद्-दिव्य-रत्न-
प्रभाक्षिप्त-मार्तंड-कोटि-प्रकाशम्।
चलत्-कुंडलोद्यत्-सु-गंड-स्थलांतं
महानर्घ-हारोज्ज्वलत्-कंबु-कंठम्॥ २॥

शरत्-पूर्ण-चंद्र-प्रभा-चारु-वक्त्रं
विराजल्ललाटं कृपा-पूर्ण-नेत्रम्।
लसद्-भ्रू-सु-नासा-पुटं विद्रुमोष्ठं
सु-दंतावलिं सुस्मितं प्रेम-पूर्णम्॥ ३॥

द्वि-षड्-बाहु-दंडाग्र-देदीप्यमानं
क्वणत्-कंकणालंकृतोदार-हस्तम् ।
लसन्मुद्रिका-रत्न-राजत्-कराग्रं
क्वणत्-किंकिणी-रम्य-कांची-कलापम्॥ ४॥

विशालोदरं विस्फुरत्-पूर्ण-कुक्षिं
कटौ-स्वर्ण-सूत्रं तटिद्-वर्ण-गात्रम्।
सु-लावण्य-नाभी-सरस्तीर-राजत्-
सु-शैवाल-रोमावली-रोचमानम् ॥५॥

सु-कल्लोल-वीची-वली-रोचमानं
लसन्मध्य-सुस्निग्ध-वासो वसानम्।
स्फुरच्चारु-दिव्योरु-जंघा-सु-गुल्फं
विकस्वत्-पदाब्जं नखेंदु-प्रभाढ्यम्॥ ६ ॥

द्वि-षट्-पंकजाक्षं महा-शक्ति-युक्तं
त्रि-लोक-प्रशस्तं सु-कुक्के-पुर-स्थम्।
प्रपन्नार्ति-नाशं प्रसन्नं फणीशं
पर-ब्रह्म-रूपं प्रकाशं परेशम्॥ ७ ॥

कुमारं वरेण्यं शरण्यं सु-पुण्यं
सु-लावण्य-पण्यं सुरेशानुवर्ण्यम्।
लसत्-पूर्ण-कारुण्य-लक्ष्मीश-गण्यं
सु-कारुण्यमार्याग्र-गण्यं नमामि॥ ८ ॥

स्फुरद्-रत्न-पीठोपरि भ्राजमानं
हृदंभोज-मध्ये महा-सन्निधानम्।
समावृत्त-जानु-प्रभा-शोभमानं
सुरैः सेव्यमानं भजे बर्हि-यानम्॥ ९ ॥

ज्वल-च्चारु-चामीकरादर्श-पूर्णं
चलच्चामर-च्छत्र-चित्र-ध्वजाढ्यम्।
सुवर्णामलांदोलिका-मध्य-संस्थं
महाहींद्र-रूपं भजे सु-प्रतापम्॥ १० ॥

धनुर्बाण-चक्राभयं वज्र-खेटं
त्रि-शूलासि-पाशांकुशाभीति-शंखम्।
ज्वलत्-कुक्कुटं प्रोल्लसद्-द्वादशाक्षं
प्रशस्तायुधं षण्मुखं तं भजेऽहम्॥ ११॥

स्फुरच्चारु-गंडं द्वि-षड्-बाहु-दंडं
श्रितामर्त्य-षंडं सुसंपत्-करंडम्।
द्विषद्-वंश-खंडं सदा दान-शौंडं
भव-प्रेम-पिंडं भजे सु-प्रचंडम्॥ १२॥

सदा दीन-पक्षं सुर-द्विड्-विपक्षं
सुमृष्टान्न-भक्ष्य-प्रदानैक-दक्षम्।
श्रितामर्त्य-वृक्षं महा-दैत्य-शिक्षं
बहु-क्षीण-पक्षं भजे द्वादशाक्षम्॥ १३॥

त्रि-मूर्ति-स्वरूपं त्रयी-सत्-कलापं
त्रि-लोकाधिनाथं त्रिणेत्रात्म-जातम्।
त्रि-शक्त्या प्रयुक्तं सु-पुण्य-प्रशस्तं
त्रि-काल-ज्ञमिष्टार्थ-दं तं भजेऽहम्॥ १४॥

विराजद्-भुजंगं विशालोत्तमांगं
विशुद्धात्म-संगं विवृद्ध-प्रसंगम्।
विचिंत्यं शुभांगं विकृत्तासुरांगं
भव-व्याधि-भंगं भजे कुक्क-लिंगम्॥ १५॥

गुह स्कंद गांगेय गौरी-सुतेश-
प्रिय क्रौंच-भित् तारकारे सुरेश।
मयूरासनाशेष-दोष-प्रणाश
प्रसीद प्रसीद प्रभो चित्-प्रकाश॥ १६॥

लपन् देव-सेनेश भूतेश शेष-
स्वरूपाग्नि-भूः कार्त्तिकेयान्न-दातः।
यदेत्थं स्मरिष्यामि भक्त्या भवंतं
तदा मे षडास्य प्रसीद प्रसीद॥१७॥

भुजे शौर्य-धैर्यं करे दान-धर्मः
कटाक्षेऽतिशांतिः षडास्येषु हास्यम्।
हृदब्जे दया यस्य तं देवमन्यं
कुमारान्न जाने न जाने न जाने॥१८॥

मही-निर्जरेशान्महा-नृत्य-तोषात्
विहंगाधिरूढाद् बिलांतर्विगूढात्।
महेशात्म-जातान्महा-भोगि-नाथाद्
गुहाद् दैवमन्यन्न मन्ये न मन्ये॥१९॥

सुरोत्तुंग-श्रृंगार-संगीत-पूर्ण-
प्रसंग-प्रियासंग-सम्मोहनांग ।
भुजंगेश भूतेश भृंगेश तुभ्यं
नमः कुक्क-लिंगाय तस्मै नमस्ते॥२०॥

नमः काल-कंठ-प्ररूढाय तस्मै
नमो नीलकंठाधिरूढाय तस्मै।
नमः प्रोल्लसच्चारु-चूडाय तस्मै
नमो दिव्य-रूपाय शांताय तस्मै॥२१॥

नमस्ते नमः पार्वती-नंदनाय
स्फुरच्चित्र-बर्ही-कृत-स्यंदनाय ।
नमश्चर्चितांगोज्ज्वलच्चंदनाय
प्रविच्छेदित-प्राण-भृद्-बंधनाय॥२२॥

नमस्ते नमस्ते जगत्-पावनात्त-
स्वरूपाय तस्मै जगज्जीवनाय।
नमस्ते नमस्ते जगद्-वंदिताय
ह्यरूपाय तस्मै जगन्मोहनाय॥२३॥

नमस्ते नमस्ते नमः क्रौंच-भेत्त्रे
नमस्ते नमस्ते नमो विश्व-कर्त्रे।
नमस्ते नमस्ते नमो विश्व-गोप्त्रे
नमस्ते नमस्ते नमो विश्व-हंत्रे॥२४॥

नमस्ते नमस्ते नमो विश्व-भर्त्रे
नमस्ते नमस्ते नमो विश्व-धात्रे।
नमस्ते नमस्ते नमो विश्व-नेत्रे
नमस्ते नमस्ते नमो विश्व-शास्त्रे॥२५॥

नमस्ते नमश्शेष-रूपाय तुभ्यं
नमस्ते नमो दिव्य-चापाय तुभ्यम्।
नमस्ते नमः सत्-प्रतापाय तुभ्यं
नमस्ते नमः सत्-कलापाय तुभ्यम्॥२६॥

नमस्ते नमः सत्-किरीटाय तुभ्यं
नमस्ते नमः स्वर्ण-पीठाय तुभ्यम्।
नमस्ते नमः सल्ललाटाय तुभ्यं
नमस्ते नमो दिव्य-रूपाय तुभ्यम्॥२७॥

नमस्ते नमो लोक-रक्षाय तुभ्यं
नमस्ते नमो दीन-रक्षाय तुभ्यम्।
नमस्ते नमो दैत्य-शिक्षाय तुभ्यं
नमस्ते नमो द्वादशाक्षाय तुभ्यम्॥२८॥

भुजंगाकृते त्वत्-प्रियार्थं मयेदं
भुजंग-प्रयातेन वृत्तेन क्लृप्तम्।
तव स्तोत्रमेतत् पवित्रं सु-पुण्यं
परानंद-संदोह-संवर्धनाय ॥२९॥

त्वदन्यत् परं दैवतं नाभिजाने
प्रभो पाहि संपूर्ण-दृष्ट्यानुगृह्य।
यथा-शक्ति भक्त्या कृतं स्तोत्रमेकं
विभो मेऽपराधं क्षमस्वाखिलेश॥३०॥

इदं तारकारेर्गुण-स्तोत्र-राजं
पठंतस्त्रि-कालं प्रपन्ना जना ये।
सुपुत्राष्ट-भोगानिह त्वेव भुक्त्वा
लभंते तदंते परं स्वर्ग-भोगम्॥ ३१ ॥

॥ इति श्रीमत्-कांची-कामकोटि-मूलाम्नाय-सर्वज्ञ-पीठाधिपति-जगद्गुरु-शंकराचार्य-श्रीमत्-सदाशिव-बोधेंद्र-सरस्वती-श्रीचरण-अंतेवासिवर्य-श्रीमत्-परमशिवेंद्र-सरस्वती-श्रीचरण-विरचितं सुब्रह्मण्य-भुजंगं संपूर्णम् ॥